

ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ ПЛЕВЕН ПРЕЗ 2017 ГОДИНА

Индикаторите за бедност и социално включване са част от общите показатели на Европейската общност за проследяване на напредъка на страните в борбата с бедността и социалната изолация. Основен източник на статистически данни за пресмятане на индикаторите е ежегодно провежданото наблюдение „Статистика на доходите и условията на живот (EU-SILC)“.

Оценка на бедността

През 2017 г., линията на бедност в област Плевен е 314.6 лв. средномесечно на лице от домакинство, при 351.1 лв. за страната. При този размер на линията, под прага на бедност са били 14.8% от населението в областта, при 23.4% за страната.

1. Основни индикатори за бедност

	2013	2014	2015	2016	2017
Линия на бедност - средномесечен размер - левове	265.2	333.8	299.8	291.1	314.6
Относителен дял на бедните - % от населението	17.0	11.8	17.6	20.2	14.8
Относителен дял на бедните преди получаване на социалните трансфери - % от населението	40.9	46.8	51.3	50.2	45.0
Относителен дял на бедните преди получаване на социалните трансфери, с включени пенсии - % от населението	23.7	22.6	32.3	26.9	20.8
Отношение между доходите на най-бедните и най-богатите 20% от населението (S80/20)	4.5	4.2	5.0	6.2	5.8
Коефициент на Джини ¹	27.0	25.8	31.0	30.3	33.3

С най-висок относителен дял на бедните сред 28-те области в страната е област Кърджали (29.1%), следвана от областите Сливен (28.2%) и Шумен (25.8%).

Най-нисък е относителният дял на бедните в областите Благоевград - 13.5%, Плевен – 14.8%, Разград - 15.7%, и Хасково - 17.0%.

Спрямо предходната година размера на линията на бедност за област Плевен нараства с 8.1%, като увеличението за страната е с 13.9%. Относителният дял на бедното население се намалява с 5.4 процентни пункта. В областта относителният дял на бедност при мъжете е 13.3%, а при жените - 16.3%. Разликата в равнищата на бедност по пол е 3.0 процентни пункта при 3.1 пункта за страната.

¹Изчислява се на основата на данни от разпределението на лицата от домакинствата по доход и е нормиран в границите от 0 до 100.

Системата за социална защита има съществено значение за редуциране на бедността. Данните за 2017 г. показват, че ако в доходите на домакинствата се включат доходите от пенсии, но се изключат останалите социални трансфери (обезщетения, социални и семейни помощи и добавки), равнището на бедност се повишава от 14.8% до 20.8%, или с 6.0 процентни пункта. Съответно при изключване на пенсиите и останалите социални трансфери равнището на бедност нараства до 45.0%, или с 24.2 процентни пункта.

Поляризацията на населението в област Плевен по доход, измерен чрез съотношението на доходите между бедните и богатите слоеве на обществото за 2017 г. показва, че най-бедните 20% от домакинствата имат 5.8 пъти по-нисък доход от най-богатите 20%, като спрямо 2016 г. поляризацията намалява.

Образователното равнище, което до голяма степен определя достъпа до по-добро кариерно развитие и по-добре платена работа, оказва съществено влияние върху риска от бедност при заетите лица. Най-висок е относителният дял на работещите бедни с начално и без образование С нарастване на образователното равнище относителният дял на бедните сред работещите намалява.

Оценките на бедността в зависимост от типа на домакинството показват, че бедността е концентрирана сред възрастните едночленни домакинства, самотните родители с деца, както и сред домакинства с три и повече деца.

През 2017 г. най-висок размер на линията на бедност средномесечно на лице от домакинство има област София (столица) - 510.5 лв., с равнище на бедност 20.6%, а с най-нисък размер на линията на бедност са области Видин и Пазарджик с по 234.3 лв., където равнището на бедност съответно е 17.0% и 18.7%.

Домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност

Основният фактор, увеличаващ риска за попадане в групата на бедните за преобладаващата част от населението, е тяхната икономическа активност и участието им на пазара на труда. За целия период на наблюдение относителният дял на бедните е най-висок сред безработните лица.

За безработни домакинства в изследването се считат домакинствата, чиито членове не са били заети през последните четири седмици, т.е. всички членове на домакинството на 16 и повече навършени години са били или безработни, или неактивни. Ниската икономическа активност за домакинството се отнася до съотношението между броя на месеци, в които всеки член от домакинството във възрастовата група 18 - 59 години е бил работещ през предходната година (реално отработени месеци), към общия брой месеци, които теоретично би могъл да отработи същият член на домакинството при пълна заетост. За лицата, които декларират, че работят на непълно работно време, броят на месеците се преизчислява на пълно работно време въз основа на отработените часове.

Лица, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, се дефинират като лица от възрастовата група 0 - 59 години, живеещи в домакинство, където възрастните (18 - 59-годишните с изключение на студентите от възрастовата група 18 - 24 години) работят под 20% от техния потенциал през референтния период.

През 2017 г. в област Плевен 10.9 хил. лица на възраст 18 - 59 години живеят в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, или 9.2% от населението, като спрямо 2016 г. относителният им дял намалява с 2.6 процентни пункта. Относителният дял на тези лица е най-висок в област Монтана (30.9%), а най-нисък в област Добрич (2.7%).

Комбиниран индикатор

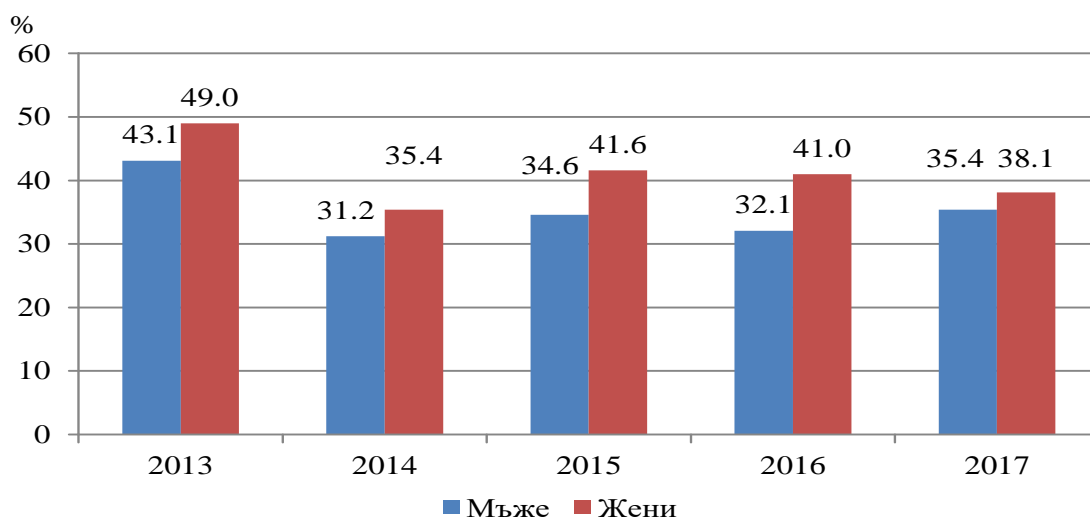
Във връзка с поставените цели по ключови области в стратегията „Европа 2020“ от изследването на доходите и условията на живот (EU-SILC) се изчислява комбиниран показател за регулярен мониторинг на напредъка на страните при изпълнение на националните подцели. Показателят включва лица, живеещи в риск от бедност, с материални лишения и в домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност.

Комбинирането на трите показателя показва, че през 2017 г. 36.8% от населението на областта, или 91.8 хил. са били в риск от бедност и социално изключване. От тях 43.3 хил. души са мъже, а 48.5 хил. са жени.

Стойността на показателя намалява с 0.2 процентни пункта спрямо 2016 г., като при мъжете (35.4%) нараства с 3.3 процента пункта, а при жените (38.1%) намалява с 2.9 процентни пункта.

През 2017 г. най-висок е относителният дял на населението в риск от бедност или социално изключване в областите Смолян (48.6%), Сливен и Пазарджик (по 48.5%) и Враца (47.8%), а най-нисък в областите Ямбол (28.5%), Благоевград и Габрово (по 29.3%) и Добрич (30.4%).

Фиг. 1. Относителен дял на лицата в риск от бедност и социално изключване по пол в област Плевен

Методологични бележки

Наблюдението за доходите и условията на живот (EU-SILC) като част от Европейската статистическа система (ESS) се осъществява по единна методология, определена с Регламент № 1177/2003 на Европейския парламент и на Съвета, и осигурява информация за моментното състояние (cross-sectional data) и от повторени във времето (longitudinal data) изменения в доходите, равнище и структура на бедността и социалната изолация.

Целевата съвкупност в изследването (EU-SILC) са всички **обикновени** домакинства и техните членове, живеещи на територията на страната в момента на наблюдение. Лицата, живеещи в колективни домакинства и в институции, са изключени като цяло от целевата съвкупност.

До 2015 г. изследването се провежда върху 4-годишен ротационен панел от обикновени домакинства. Размерът на извадката за всяка година в панела е около 7 300 адреса/обикновени домакинства, разпределени във всички области на страната. Освен домакинството, попаднало в извадката, обект на наблюдение са и всички негови членове на 16 и повече навършени години. Извадката се състои от четири ротационни групи, като всяка година една от ротационните групи отпада от наблюдението и се заменя с нова. Този ротационен модел на извадка осигурява два типа данни:

- Моментни (данни от текущата година на наблюдение)
- Лонгитудинални (данни за домакинствата, участвали в поне две последователни години).

От 2015 г. с финансовата подкрепа на Европейската комисия се проследяват домакинствата от 9-а и 10-а ротационна група съответно за пета и шеста вълна на участие. Размерът на извадката за 2017 г. включва 8 652 домакинства от 6 ротационни групи от всички области на страната.

Наблюдението се провежда с два типа анкетни карти:

- Въпросник за домакинството
- Индивидуална анкетна карта за всяко лице от домакинството на 16 и повече навършени години.

Основни понятия

Линия на бедност

За изследване на равнището на бедност в методологията на Евростат се използва общ разполагаем нетен доход. Линията на бедност представлява 60% от средния общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Еквивалентни скали

За пресмятане на индикаторите за бедност и социално включване се използва общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица. Поради различния състав и брой лица в домакинствата се прилагат еквивалентни скали. Използва се модифицираната ОЕСД скала, според която първият възрастен на 14 и повече навършени години получава тегло единица, вторият възрастен на 14 и повече навършени години - тегло 0.5, и всяко дете под 14 години - тегло 0.3. Теглата се присъждат на всеки член на домакинството и се сумират, за да се получи еквивалентен

размер на домакинството. Общият разполагаем нетен доход за всяко домакинство се разделя на неговия еквивалентен размер и се формира общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Претегляне на данните

Базата данни за всяка страна съдържа следните тегла:

Домакинско тегло (целева променлива DV090) за получаване на действителния брой обикновени домакинства в страната.

Персонално тегло (целева променлива RB050) за получаване на действителния брой лица на територията на страната.

Персонално тегло за всеки член на домакинството на 16 и повече навършени години (целева променлива RB040) за получаване на броя на лицата на 16 и повече навършени години на територията на страната.

При изчисляване на индикаторите за бедност се използва персоналното тегло (RB050), тъй като статусът на бедност се изчислява на индивидуално ниво и целевата група се отнася към цялото население, живеещо в обикновени домакинства. За някои от индикаторите, фокусирани върху лицата на 16 и повече навършени години (например „относителен дял на работещите бедни“), се използва персонално тегло (RB040) за лицата на 16 и повече навършени години.

При изчисляване на индикаторите теглата се коригират с претеглящ фактор за отразяване на липсващите случаи в изследването (RB050a).

Повече информация за индикаторите на бедност и социално включване може да бъде намерена на интернет сайта на НСИ (www.nsi.bg), в рубриката „Социално включване и условия на живот“ и в информационна система „Инфостат“.